

۲۰۲۴/۱۰/۱۳

کانديد اکادميسين سيستاني

منظور پشتون بدل حماسی مبارز نامدار پشتون فقیرایی

میرزا علیخان معروف به فقیرایی

منظور احمد پشتون

منظور پشتون رهبر جنبش حراست پشتونها با تدویر جرگه قومی عدالت در میدان جمروود خیبر پشتونخوا در تاریخ ۱۱ اکتوبر ۲۰۲۴، بزرگترین پیروزی پشتونها را برای تحول درس نوشت خویش رقم زد. و در برابر سنگ اندازی وزورگوئی اردوی ستمگر پنجاب با شجاعت و دلیری ایستادگی کرد و بالاخر آن جرگه پرشکوه را با حضور ده ها هزار جوان و پیر پشتون از سراسر ایالت پشتونخوا و بلوچستان در میدان جمروود، جای که ۱۸۷ سال قبل وزیر اکبرخان در آنجا لشکر رنجیت سینگ پنجابی را شکست داده بود، تدویر نمود. این پیروزی را به تمام پشتونهای آنسوی خط تحمیلی دیورند تبریک میگوییم.

۷۶ سال قبل از امروز یکی از مبارزان شجاع پشتون بنام میرزا علیخان مشهور به فقیرایی عین همین کاری را در برابر حکومت سرکوبگر پاکستان انجام داد که امروز منظور پشتون آنها را تمام موانع در مقابل تدویر جرگه پشتونها عملی کرد. فقیرایی یکی از رزمندگان دلیر پشتون از وزیرستان شمالی بود که در مبارزه علیه استعمار انگلیس مبارزین پشتون را در سالهای ۱۹۳۶-۱۹۳۹ رهبری میکرد و پس از آنکه نیم قاره هند تقسیم شد و کشور پاکستان ساخته شد، وی (فقیرایی) همچنان علم مبارزه را علیه پاکستان برافراشت و تشکیل دولت پشتونستان آزاد را از راه مبارزه مسلحانه امکان پذیر می دانست.

بر اثر تلاش فقیرایی " روز نهم سنبله ۱۳۲۷ مطابق ۳۰ آگست ۱۹۴۸ اولین جرگه مهم قبایل مومند، صافی آزاد، چارسنگ، شموزائی، افریدی، اورکزائی، شینوار، لواری، شلمان، وزیر، مسعود (محسود) در "چهار سده" دائر گردید و جرگه معاهده مهم اتحاد ملی و تشکیل پشتونستان را اعلام نمودند. در این جلسه میرزا علی خان مشهور به فقیرایی به حیث رئیس انتخاب شد که مشی خود را طی سه ماده چنین بیان کرد:

۱ - از حکومت پاکستان مطالبه میکنیم که تمامیت و استقلال پشتونستان خاک هفت ملیون افغان را از راه صلاح و امن اعتراف کند و از امروز تمام مامورین و ایجنٹ های ملکی و لشکری خود را امر کند به صورت فوری از تمام نقاط پشتونستان بیرون روند. اگر چنین نکنند، مسئولیت عواقب وخیمی که در اثر این لجاجت حکومت پاکستان واقع شدنی است، هم نزد خدا و هم نزد مؤسسه ملل متحد بدوش حکومت پاکستان خواهد بود.

د پانو شمیره: له ۱ تر ۷

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاري ته رابلې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پادونه: دلېکنې د لېکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په څير و لولئ

۲ - چون وسایل نشراتی ما ناقص است از دولت برادر خود افغانستان که همواره با پشتونستان همدردی صمیمی دارند، خواهشمندیم اطلاعات و پروگرام ما را مربوط به پشتونستان درجراید و رادیوی افغانستان نشر کنند.

[به این اساس پروگرام "دا پشتونستان زمونږ" از طریق رادیو کابل بعداً رادیو افغانستان به نشرات آغاز کرد.]

۳ - از موسسه ملل متحد و مراکز عدالت پسند دنیا خواهشمندیم پشتونستان را بحیث یک مملکت آزاد و یک عضو حساس خود بشناسد و حکومت پاکستان را مجبور سازند تا به تمامیت و آزادی خاک پشتونستان اعتراف کند». (رک: آرشیف مقالات داکترسید عبدالله کاظم، افغان جرمن آنلاین مکتی برمعضله پشتونستان داؤد خان و روابط با پاکستان)

مگر جرگه چارسده در تاریخ ۱۲ اگست ۱۹۴۸ مورد حمله وحشیانه اردوی پاکستان قرار گرفت و خون هزاران مرد و زن و جوان پشتون را ریختند و حتی آنهایی را که قرآن برسرگرفته و آن را شفیع ساخته بودند بازهم مورد کشتار بیرحمانه عساکر پنجابی قرار گرفتند و بر روی زمین غلطیدند و سپس خانه و کاشانه همگی ویران گردید و صدها تن دیگر را دستگیر و به زندان انداختند.

"فقیرایی" که از این حادثه جان سلامت برده بود در گرویک دربیاییه ای اظهار داشت که پاکستان مخلوق سیاست های انگلیس و محمد علی جناح دست نشانده و ایجنت بریتانیا است . وی خط مشی دولت پاکستان را ریاکارانه خواند و سوگند یاد کرد که برای ایجاد یک پشتونستان آزاد به مبارزه خود دوام خواهد داد. او در همان سال ۱۹۴۸، پرچم پشتونستان مستقل را بر فراز وزیرستان شمالی و دره تیرا برافراشت و تا مدت بیست ماه این پرچم را برافراشته نگهداشت اما سرانجام بر اثر بمباردهای بی امان حکومت پاکستان این پرچم فرود آورده شد ولی فقیر اپی کشته نشد و تا آن روز در این راه مبارزه نمود که برسر این ارمان جان داد (۱۹۶۱ م). (غبار، ج ۲، ص ۲۳۴) ما امیدواریم جرگه کنونی نیز با الهام از فیصله جرگه چهارسده ، تصامیم مهمی برای آینده خود و فرزندان خود بگیرند و در جهت عملی کردن آرزویها شهید گیله من و هزاران تن شهید دیگر آنقوم ازجان مایه گذارند .

به نظرمی رسد که پشتونهای آنسوی خط دیورند اکنون بیش از هر وقت دیگر بیدار شده اند و از روش حکومت داری تبعیض آمیز و اعمال ستم ملی بر قوم پشتون بیزار و متنفراند و میخواهند متحدانه به حکومت و اردوی سرکوبگر پاکستان که جوانان پشتون را بجرم فعالیتهای روشنگرانه و اتحاد پشتونها دستگیر و زندانی و نابود میکند جواب رد بدهند. پشتونها حق دارند صدای اعتراض خود را در برابر استبداد و بمباردهای بی امان اردوی پاکستان بر مناطق پشتون بلند کنند و بگوش جهانیان برسانند.

منظور پشتون رهبر دلیر و سربکف جنبش تحفظ پشتونها این رسالت را بدوش گرفته است تا اتحاد پشتونها را از طریق تدویر یک جرگه وسیع در میدان جمرودخیبر پشتونخوا تجربه کند و روح اتحاد و یک جهتی را در مردم پشتون بدماند. او پس از شهادت گیله من وزیر شاعر پرشور و انقلابی پشتون ، جرگه عدالت قومی رادر تاریخ ۱۱ اکتوبر اعلان نمود. و سپس برای شرکت وسیع پشتونها در این جرگه به سفردیدار با مشران قبایل پرداخت و باری عده پی از جواسیس در راه سفرا و کمین گرفتند و بر موتر حامل او فیر کردند، اما همراهان بیدار و هوشیار منظور پشتون مرتکین سوء قصد را دستگیر و تنبیه کردند. پس از ناکامی این سوء قصد پولیس بر کمپهای برپا شده حمله بردند و چهار تن از اعضای جنبش تحفظ پشتون را کشتند و ۱۲ تن دیگر را زخمی نمودند و صدهای دیگر را دستگیر نموده با خود بردند و خیمه ها را سرنگون و آتش زدند. حکومت پاکستان فعالیت جنبش تحفظ پشتون ها

د پانو شمیره: له ۲ تر ۷

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکنی د لیکنیزې ښې پازوالې د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولۍ

(PTM) را ممنوع اعلام کرد و آن را در فهرست "سازمان های ممنوعه" قرار داد. درعین زمان پولیس ایالتی درتلویزیون ظاهرگردید و اعلام داشت که هرکس برای تدویرجرگه کوشش کندپولیس آنها را می کشد، اما منظورپشتون بجواب رئیس پولیس ایالتی گفت که اگرتمام پشتونها کشته شوند بازهم این جرگه تدویرخواهدیافت و ما ازکشتن نمی ترسیم. چون سرکوبی جرگه برای دولت ناممکن بود دولت یک گام عقب نشست و به منظور پشتون مذاکره نمودکه از شعارهای لروبریو افغان و افراشتن بیرق افغانستان پرهیز گردد و به وزیراعلای پشاوراجازه داده شود تا جرگه را ریاست نماید. اما این تقاضای حکومت پاکستان از سوی منظورپشتون پذیرفته نشد. یکی از اقدامات مضحکه استخبارات نظامی پاکستان این است که پشتونها را تهدیدکرد که هرکس به این جرگه شرکت کند کارت شناسایی و پاسپورتش گرفته میشود. با اعلام این اخطار برخی از جوانان پشتون بشمول دختران شناسنامه های پاکستانی خود را یا پاره کردند و یا درآتش و یا درکثافات دانی انداختند. شخص منظور پشتون با پوزخند گفت:عجب شناسنامه هم هست!! سپس چندپاس و کارت شناسایی خود را پاره کرده به اشغال دانی انداخت. بدینسان با وجود تهدید و اخطارهای استخبارات نظامی و راه بندان پولیس، سبلی از جوانان و مشران قومی بشمول رهبران احزاب و علما و روحانیان و زنان و دختران پشتون بسوی جمروود براه افتادند و چون همه راه های موثر را پولیس مسدودکرده بود جوانان با پای پیاده از تپه ها و دره ها بالا وپائین رفتند و خود را به میدان جمروود رساندند. شوق و ذوق مردم برای رسیدن به میدان جمروود چنان چشمگیر و هیجان برانگیز بود که گویی مردم به کوه طور بدیدن خدا میروند. واقعن که شوق رسیدن به جمروود و اشتراک در جرگه قومی عدالت کمتر از شوق و ذوق حاجی ها برای طواف خانه کعبه نبود. بالتتیجه در روز ۱۱ اکتوبر جرگه عدالت قومی با اشتراک تخمین یکصدهزارنفر پشتون و بروایتی یک ونیم میلیوین از اقوام و مناطق مختلف قبایلی تدویریافت و به اردوی سرکوبگر پنجاب نشان داده شد که وقتی پشتونها متحدانه عمل کنند هیچ توطیه و تهدیدی جلو اراده آنها را گرفته نمیتواند. یکی از مشران افریدی کوکی خیل در برابر حملات و زورگوئی پولیس پاکستان مردانه ایستاده شد و تخریبکاری و مزاحمتهای پولیس را خنثی ساخت. این جرگه نشان دادکه پشتونها قادر اند سرنوشت خود را خود بدست گیرند. جرگه عدالت قومی خیبر بنابر دسایس و توطئه های پولیس و استخبارات پاکستان بجای یازدهم بروز دوازدهم اکتوبر تدویر یافت. تدویرچنین جرگه ای چی بلحاظ اشتراک وسیع مردم قبایل وچی به لحاظ ، اشتراک زنان و دختران پشتون از بلوچستان گرفته تا ایالت پشتونخوا و حتی بشمول زنان افغانستان، از تمام جرگه های تاریخی پشتونها درسطح عالی تر برگزار گردید. کنترول و مدیریت این جرگه بزرگ یعنی رساندن نان و آب از پنجاه تا یکصدهزارنفر دریک محل دور از شهرکار اسانی نیست. ولی این کار به مهمانداری ۲۰ هزار جوان اعضای «پی تی ایم» و همکاری و مهماندانوازی مردم افرید بدون جنجال و شکایتی بیان یافت شد. برطبق اطلاع رسانیهی درجرگه ابتدا گزارش مستند جنبش پی تی ایم مبنی بر قربانیان پشتون و خسارات جانی و مالی آنها به تفریق هرولسوالی را خواهند شنید و بعدسخرانیها از هرولسوالی قبایلی یک یک نماینده بشمول ۲۰ نماینده احزاب مختلف قبایلی انتخاب میگردند و سپس این نمایندگان فیصله نامه ای را برای نجات پشتونها تسوید و به جرگه عمومی قرات میکنند. هر فیصله ایکه جرگه برای نجات خود از بحران فعلی پیشنهاد نماید، هیات رهبری جرگه آنرا به غرض تحقق بحکومت پاکستان پیش خواهدنمود تا بدون جنگ و خون ریزی عملی نماید درغیر این صورت اعضای منتخب جرگه تصمیم دیگری برای عملی شدن فیصله خود تجویز خواهندکرد و حتی ممکن است جوانان و تحول طلبان پشتون درصفت گروه های ناراضی از جمله درکناربلوچهای انقلابی بایستند و حقوق خود را از راه استعمال سلاح تحقق ببخشند.

فیصله های جرگل خیبر:

نویسنده: شاه محمود میاخیل (سابق والی ولایت ننگرهار)

د پانو شمیره: له ۳ تر ۷

افغان جرمن آنلین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په خیر و لولئ

«د جرگې مدیریت»

د بېلابېلو احصایيو له مخې په جرگه کې تقریبا یومیلیون او څلورسوه زره کسانو برخه درلوده. د جرگې گډون کوونکي د بلوچستان او خیبر پښتونخوا د ۸۲ ولسوالیو نه راغلي وو. په دغو کسانو کې ښځې، قومي او سیاسي مشران، ځوانان او علماء شامل وو. د تقریبا یو نیم میلیونه کسانو بندوبست د درې څلورو ورځو لپاره په داسې حال کې چې د جرگې د دایریدو مخه په رواني او فزیکي لحاظ په دوامداره توگه نیول کیده، څه اسانه کار نه و. هغه کسان چې د غونډو له جوړیدو سره بلد دي، هغوي پوهیږي چې د زر دوه زره کسانو مدیریت اسانه نه دی خو د یو نیم میلیون کسانو مدیریت د جرگې نهایت مشکل کار دی. د جرگې دایریدلو وښوده چې په مدیریتي لحاظ د پي تي ایم حرکت د دې ظرفیت لري چې هم خپل ولس ته انگیزه ورکړي او هم د داسې لویو غونډو مدیریت وکړي. په داسې غونډو کې ډیرې امنیتي پېښې او خپکانونه رامنځته کيږي او د بحثونو اصلي مسیر له خپل اصلي هدف نه بلې خوا ته بیول کيږي. زما په اند، د پي تي ایم د مدیریت لپاره دا لومړنی لوی امتحان و چې دوی ترې کامیابه ووتل.

په لره پښتونخوا کې د جگړو انځوریز ارقام او شواهد

د جرگې لومړی مهم کار دا و چې راتوله شوې احصاییه د سکرینو په وسیله د جرگې غړو او دنیاوالو ته وښايي او شریکه کړي چې په تیرو دوه لسيزو کې څومره افغانان/پښتانه د بلوچستان او خیبر پښتونخوا په سیمو کې د نایتي جگړو قرباني شوي او دوی ته څه ډول تاوان رسېدلې دی. دا لومړی ځل دی چې په دومره لویه کچه احصاییه راتوله شوه. که څه هم د دې احصایي د راتولولو په وړاندې د پي تي ایم د ټیمونو مخه نیول کیده خو بیا هم یوه برخه احصاییه راتوله شوه او د دې احصایي نثرو پخپله یوه لویه لاسته راوړنه وه چې پي تي ایم لومړی خپلو ولسونو ته او بیا دنیاوالو ته وښوده چې د دوی په سیمو څه ډول ظلمونه شوي.

۲۰۰۲-۲۰۰۴ زکال پورې د پي تي ایم د احصایي ارقام په لاندې ډول وو:

د لرې پښتونخوا په سیمه کې ۷۶ زره ۵۸۴ کسه شهیدان شوي، اووه زره ۵۳۸ کسه زخمیان شوي او ۶۷۰۰ کسه تري تم شويدي. په دغو وژل شویو کسانو کې د ۱۷ سوه نه زیات قومي مشران شامل دي. د لرې پښتونخوا په سیمو کې د پاکستان پوځ نږدې لس زره بمونه (۹۲۳۷) غورځولي چې په دغو حملو کې زر جوماتونه او مدرسې وړانې شوې دي. د لرې پښتونخوا په سیمه کې اووه زره او ۵۳۷ تنه معلول او معیوب شوي او دوه زره دیني عالمان شهیدان شويدي.

زر جوماتونه وړان شوي او دوه سوه چاودنې یوازې په جوماتونو کې شويدي.

په سوات کې یویشتم کسه پښتانه په یوه ورځ ذبح شوي دي.

د پاکستان حکومت دوه لکه او ۲۱ زره پښتنو شناختي کارډونه بلاک کړي دي.

اووه ویشتم زره میرمنې کونډې شوې او هر درېیم نفر ذهني ناروغ دی.

د پاکستان پوځیانو له عام ولس نه یو میلیون جریبه ځمکه قبضه کړې ده. له کویټي نه تر سوات پورې ۳۷۰

زره کورونه وړان شوي دي. یوازې په جنوبي وزیرستان کې ۱۵۰ زره کورونه بمبارد شوي او گڼ کورونه په مطلقه توگه له منځه تللي دي.

د پاڼو شمیره: له ۴ تر ۷

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

دوه ميليونه او ۳۰۰ زره كسان له خپلو كليو او كورونو بيخايه شويدي.

د پوليو ۲۱۳ كاركونكي وژل شويدي.

د پاكستان پوځ ديارلس پوځي عمليات په لره پښتونخوا كې تر سره كړي دي.

د خيبر جرگې له مالي او ځاني تاوانونو وروسته د دغې سيمې د اقتصادي وضعيت، د ملي شتمنيو د چور او

لوت

په هكله هم پوره تفصلي راپور وړاندې كړ چې په هغه باندې جدا بحث كيدلى شي. كه پوره احصائيه نوره هم په منظمه توگه راټوله شي نو د تلفاتو او تاوانونو كچه له دې نه زياته ده او د افغانستان ارقام او احصائيه د جنكونو په دغه احصائيه كې شامله نه ده. كه د دغو ټولو تلفاتو او زيانونو Socio-economic ارزونه وشي چې څومره دا سيمه په تېرو دوه لسيزو او يا پنځو لسيزو كې وروسته پاتې شوې او څومره كسان د فقر او نورو ناروغيو له امله مړه شوي او د دې تاوانونو بار په كورنيو او سيمه باندې څه دى او څومره دا سيمه وروسته پاتې شوه، هغه جدا بحث دى چې ارزونه يې بيليونونو ډالرو تاوان ته رسېږي.

د خيبر د عدالت غوښتنې جرگې د پريكړو نچور

د دومره لوى ناوړين او د جرگې د دايريدو له ستونزو سره د خيبر جرگې پريكړې وكړې چې په لنډ او اوږدمهال كې د دغې سيمې په راتلونكي اغيز لري. دا پريكړې په ۲۸ مادو كې ځاى په ځاى شوې چې لنډيز يې دلته را اخلم:

دا چې د پاكستان پوځ د ترهگرو په نوم عمليات كوي او ترهگر د پاكستان د پوځ په نوم جگړې كوي خو په منځ كې د دې سيمې اوسيدونكي قرباني وركوي او له دواړو خواوو نه ولسي كسان وژل كيري او هغوى ته تاوانونه رسېږي نو ترهگرې ډلې د طالبانو، داعش او نورې ډلې د پاكستان د پوځ په شمول د دوى له سيمو نه بايد په دوه مياشتو كې وووځي. ولس په خپل منځ كې مشكل نه لري او د دغو پريكړو د تطبيق لپاره به له هرې ولسوالۍ نه درې زره كسان راټولوي چې تعداد تقريبا ۲۴۰ زرو تنو رسېږي، ولسي غير مسلح پوځ به جوړوي چې خپل امنيت په سيمو كې وساتي.

هغه كسان چې لا دركه دي، د هغوي لپاره به استازي او حقوق پوهان وگومارل شي او د نړۍ د عدالت په محكمه كې به پرې دوسيه ثبت شي او د دې لا دركه كسانو پوښتنه به وشي.

پر ډيورند كرنې بايد له ۱۸۹۳ نه تر ۲۰۱۰ ز كلونو په څېر تگ او راتگ له ويزې او پاسپورټ پرته وي. كه د پاكستان حكومت اجازه ورنه كړي نو د تگ او راتگ په دغو سيمو كې به د پاكستان د حكومت ټولې ادارې وباسي.

د پښتنو ټول سياسي بنديان بايد بې له قيده او شرطه خلاص شي لكه علي وزير او نور. پوځي محكمې به لغو كيري او پښتانه به په يو او بل نوم نه ځورول كيري.

د پښتنو له محصلانو او كارگرو سره به په پنجاب او نورو سيمو كې د مور مېرې چلند نه كيري او هغوي به نه ځورول كيري.

د پښتنو په منځ كې به د شخړو د حل لپاره جرگې جوړوي او هغه ناروا دودونه لكه په بدو كې د نجونو وړ

د پاڼو شمېره: له ۵ تر ۷

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همكارۍ ته رابلئ. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه كړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليكنې د ليكنيزې بڼې پازوالي د ليكوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليكنه له راليرلو مخكې په ځير و لولئ

کولو مخه به نیسي.

د برېښنا بیل به د یو کیلوات په سر یوازې پنځه پاکستانی روپۍ ورکوي ځکه اوس دا بیه شپيته کلدارې ده. همداسې هغه کانونه او نور وسایل چې ولس ته یې گټه نه رسېږي د هغو د سپړنې او وړلو مخه به نیسي.

افغانستان کې له واکمنو طالبانو یې وغوښتل چې د نجونو پر زده کړو بندیز لرې کړي او اجازه ورکړي چې هغوي زده کړې وکړي. د لرې پښتونخوا په سیمو کې هم باید د ښځو تعلیم لپاره زمينه زیاته مساعده شي او له قبایلي سیمو سره چې د کومو مرستو ژمنه شوې، هغه باید تر سره شي.

همدانشان په جرگه کې د گډون له امله به هیچا ته زیان نه رسېږي.

د پریکړو له اعلان وروسته منظور پښتین وویل چې د هرې ولسوالۍ استازو په خپل منځ کې لوړه او تعهد کړی چې دا پریکړې به عملي کوي او دا دی له تاسې سره هم علني ژمنه او لوړه کوم چې دا پریکړې به عملي کوم او د ولس په سر به له چا سره سودا نه کوي. همدانشان د جرگې له گډون کوونکو نه یې هم دا تعهد واخیست چې د دې پریکړو په پلویتوب کې به یې ملاتړ کوي.

د جرگې د پریکړو تحلیل

د جرگې دایریدل له ټولو ستونزو سره یوه لویه لاسته راوړنه وه چې تقریباً یو نیم میلیون پښتانه په یوه ټغر سره راټول شول. د جرگې مدیریت په ښه توګه وشو او د جرگې په دننه کې کومه گډوډي رامنځته نه شوه. د لومړي ځل لپاره په انځوریز ډول په لره پښتونخوا کې د تیرو شلونو کلونو د جگړو مستند معلومات او شواهد وړاندې شول چې د دغو سیمو اوسیدونکو په تیرو دوه لسیزو کې څومره قرباني ورکړې، څه ظلمونه په دوی شوي او دوی ته څومره اقتصادي تاوان رسیدلی. د دغو معلوماتو په وړاندې کولو سره، ولسونو او دنیاوالو ته دا ثابت شوه چې افغانان/پښتانه ترهګر او افراطیان نه دي او نه د افراطیت او ترهګرۍ ملاتړ کوي بلکې افغانان/پښتانه د افراطیت او ترهګرۍ قربانیان دي. هغوی چې د ترهګرۍ په نوم د ډالرو د گټلو لپاره په دې سیمه کې ترهګري او بنسټپالنه تقویه کوي، باید مخه یې ونیول شي.

بله مهمه مساله دا وه چې د ډیورنډ فرضي کرښه چې د افغانستان یوه حکومت هم په رسمیت نه ده پیژندلې، د پښتنو اکثریت ولسي استازو چې له یونیم ملیون زیات کسان وو، هم په رسمیت ونه پیژندله او دا په حقیقت کې د پښتنو ریفرنډم و چې دا کرښه په رسمیت نه پیژني او نه د دې سیمې ولسونه په اغزنو تارونو او یا نورو نیرنگونو او حیلو باندې جدا کولی شي.

د لرې پښتونخوا ولسونو دا وښوده، چې دوی د عدم تشدد پلویان دي؛ په خپلو سیمو کې د ښځو او نارینه وو د تعلیم او ژوند اساسي انساني حقوق په سوله ییزه فضا کې غواړي او د خپلو حقوقو د اخستلو لپاره به مبارزه کوي او قرباني ورکوي چې دا د یوه ملت په توګه لویه لاسته راوړنه ده.

د پریکړو د پلټنې پر وړاندې ننگونې

لکه څنګه چې د جرگې د جوړیدو پر وړاندې او همدانشان د پي ټي ایم د جوړیدو او ملاتړ پر وړاندې ډیرې ستونزې وې، همدانشان د دې جرگې د پریکړو د عملي کولو پر وړاندې هم ستونزې شته دي. د پاکستان

د پاڼو شمیره: له ۶ تر ۷

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپیکنې د لیکنیزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

اسپتلیشمینت او پوځیان او همداشان د دوی نیایتي ډلې که په لر کې دي او که بر افغانستان کې دي، خامخا به کوبښن کوي چې دا پریکړې عملي نه شي او د دې پریکړو د عملي کولو لپاره به له هر ډول دسیسو، زور او فشار نه کار اخلي. خو لکه څنګه چې ثابت شوه، د هر ډول زور، فشار، وژنو او دهشت تر څنګ د پي ټي ایم حرکت ضعیف نه شو بلکې نور هم تقویه شو، همداشان د دغو پریکړو په وړاندې به سازشونه هم ناکامه کیږي. که دا پریکړې عملي نه شي، بل ځل به افغانان/پښتانه له دې نه هم سختې پریکړې کوي او د خپلې سیمې د پوره خود مختاری اعلان به کوي او خپله پوره سیاسي او اقتصادي ازادي به اخلي. د خیر د عدالت غوښتنې جرګه د دې لړۍ یو پیل دی نه انجام.»

(<https://dawatmedia.com/?p=۲۴>) (۱۷۰۵۷۶.com)

د پاڼو شمیره: له ۷ تر ۷

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ